

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer
csütörtökön és vasárnap.
Á r a :
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
A szerkesztő szállása:
Szinház-utca 404. szám.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobb hirdetéseknek alku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségénél.

Brassó, 1872, ápril 17.

A magyar képviselőház harmadik ülészakának ünnepélyes berekesztése tegnap történt meg. A küzdelem, mely már is lazulni kezdett volt, megszünt. Próbakő volt az a küzdők mindenikére; megpróbálta az a Deákpart- és baloldálnak türelmét egyaránt.

A küzdelem felett leghatalmasabb ítéletet mond a közvélemény és a jövő képviselőválasztások eredménye. A látszólagos győzelem miatt aggódni nem lehet; ok sincs a megijedésre, sem pedig a látszólagos győztes fél előtt való visszavonulásra.

A mulasztást — mi kétségen kívül van — a jövő országgyűlésnek leendő missiója pótolni. Ezt elvárjuk, és hogy az meg fog történni a haza veszedelme nélkül, — erősen hisszük.

Az ülészakot, ő felsége a magyar országgyűlés mindkét házának tagjai jelenlétében a budai királyi palota nagy termében tegnap délután 1 órakor, trónbeszéddel rekeszté be.

A trónbeszédet jelenben táviratilag közöljük. —

A „Nemere” eredeti távirata.

Pest, április 16.

Ma délbén tartott trónbeszéd rövid bevezetés után kiemeli az országgyűlés feladatát; az ország szellemi és anyagi jólétének emelését, melyeknek törvénykezés és közigazgatás rendezése által megfelelt. A trónbeszéd tovább fűl számítja a törvényeket a birói hatalom gyakorlásáról, bírák felelősségéről, az igazság szolgáltatásának a közigazgatástól való elválasztását, törvényhatóságok s községek rendezését. Tovább felemlíti az 1848-iki kilenczedik cikk által megszüntetett urbéri kapcsolatokból fennmaradt viszonyok rendezéséről, irtványokról Erdély arányosítása és tagosításáról, valamint a vadászati

jogról hozott törvények által történt előhaladást; ugyszintén a birtok-viszonyok rendezéséről, vízszabályozás és gátrendőrségről szóló törvényeket. Kiemeli, hogy a jelentékenyen növekedett közjövödelmeket czélszerűen igyekeztek felhasználni. Törvénykezés javítása, közoktatás, közművelődés előmozdítása, vasuti hálózat kiegészítése, gondoskodása tárgyát képezvén, — e czélokra nevezetes összegeket szavaztak meg. Készséggel ajánlták meg a szép fejlődésnek indult honvédelmi intézmény nagymérvű fejlesztésére szükséges költséget; s mindezt adó felemelés és kölcsönök felvétele nélkül birták eszközölni.

A véderőnek czélszerű rendezése megengedte nekünk a határőrvidék polgárosításának részben előkészítését, részben tetteges megkezdését.

Reméljük nincs távol az idő, midőn nem lesz birodalmunkban egy néptöredék sem, mely egész mértékben ne élvezhetné alkotmányos jogainkat.

Sajnálattunkat kell kifejeznünk a felett, hogy a választási törvény szabatosítása, a főváros rendezése nem következhetett be, valamint kormányunk által előterjesztett s több más közhasznú törvényjavaslat nem volt szentesítésünk eléterjesztetve.

Minthogy az országgyűlés végszakában a képviselőház tanácskozási szabályai mellett lehetséges volt a tárgyalásokat sikertelenné tenni: a jövő országgyűlés feladata leendő pótolni a mulasztásokat és gondoskodni az alkotmányos tárgyalások sikerének biztosításáról. Trónbeszéd végül mondja, hogy a külhatalmakkal jelenleg fennálló jó viszony bizalommal engedi remélni, hogy a béke áldásai közt megkezdett nagy munkát a nemsokára egybehívandó országgyűlés tovább fogja fejleszteni.

Hazaszeretet, trón iránti örökölt hűség volt kutfeje az elért üdvös eredményeknek; — és

az leendő jövőben is kiapadhatlan forrása a nemzet boldogságának.

Ezzel, jelen országgyűlés utolsó szakát, be-rekesztettnek nyilváníttjuk.

A belügyminiszter az országgyűlési képviselőválasztások tárgyában szükséges előmunkálatok idejének beosztása iránt körlevelet intézett a törvényhatóságok fejeihez, melyben figyelmüket felhívja, hogy a kormány ama szándéka, melynél fogva a folyó évben foganatba veendő országos képviselőválasztásokat az aratási idény előtt megejteni óhajtja, csak úgy lesz valósítható, ha az 1848. V. t. cz.-ben megjelölt előmunkálatokra nézve a törvényben előírt határidők következőleg tartatnak szem előtt: A f. é. ápril 22-én tartandó rendkívüli közgyűlésen a választások vezetésére hivatott központi választmány megválasztván, minthogy a törvény az azonnali megalakulást is megengedi, tehát ezen választmány még az nap délután megalakulhat, az összeiro küldöttségeket kinevezni, s a választók összeírására nézve a törvényben előírt hirdetmény közzététele iránt intézkedik. Figyelembe véve már most a hivatott törvény 13-ik §-ában kitűzött legrövidebb 21 napi határidőt, miután a központi választmány a fennmilitett hirdetményt ápril 22-én kibocsátotta; május 13-án a választók összeírása már foganatba vehető s tekintve azt, hogy az összeírás a törvény 14. §-a szerint 14 napig folytatandó, május 26-án az összeiro küldöttségek működéseit befejezendik. Május 29-ig a választók névjegyzékai a központi választmányhoz beérkezhetnek, mint hogy a központi választmány erről már eleven tudomással bír és így az első ülés határnapjáról is kellően tájékozva leendő. Május 30-án a központi választmány már összeülhet. Junius 8-ig pedig a felszólamlások iránt a tárgyalások véget érven, ezek alapján az összeírások azonnal kiigazíthatnak; s tekintetbe véve a belügyminiszterhez netalán érkezendő felfolyamodványok elintézésére szükséges időtartamot is, a fent jelzett határidők pontos megtartása mellett junius hó utolsó hetében a választások már elrendelhetők lesznek, Hogy pedig a központi választmány a választás határnapját, tekintettel a törvény 34-ik §-ában kitűzött 15 napi határ-

TÁRCZA.

Brassó-város és vidék népiskolai állapotáról.

(Folytatás és vége).

Egy magyar község, Apáca, csak ezen évben változtatta községivé azelőtt evang. felekezeti iskoláját; abban egyedül 100-nál több iskolaköteles hiányzik még mindig az iskolából.

Ha hozzá vesszük ehhez, hogy a brassai iskolákba járó magyar növendékek egy része vidéki, hogy itten felsőbb iskolákban is vannak részint idevaló, részint vidéki növendékek: kitűnik, hogy magyar növendékekre nézve Apáca rendbeszedése után főként a városban kell intézkedni, mert a mi a rendezett iskolájú községekben hiányzik, az részint a törvényszerű okból kimaradtak rovatába számítható, részint szegénység miatt más községben, vagy éppen más országban szolgál. 9 magyar községben a 10 közül egyáltalában annyira rendezve van az iskolába járás, hogy éppen csak felügyelni kell a községi előljárókra s a még kipótolható hiány könnyű szerezni kipótoltatik. A 10-ik, Apáca is, rendbe jön a folyó évvel, mert építeni fog még egy iskolatermet és vinni még egy tanítót.

Magyarokra nézve tehát Brassóvárosban szükséges intézkedni, hanem itt ugyancsak szükséges.

Nézzük a németeket!

Az 1869-iki bevallások szerint német nyelvű iskolaköteles van ezen törvényhatóság területén 5330. Folyó évben iskolába jár azok közül 3987. Hiányzik tehát 1343. Vajon hol hiányoznak?

Brassóvárosban a német nyelvű iskolakötelesek száma 2437. Jár pedig 11 különböző brassai iskolába összesen 1256 német növendék. Tehát csaknem 1200 hiány már itt megtalálható, nincs miért tovább keresni.

Közelebről is meghatározhatom, hogy ezen szám az itteni rom. kath. vallásfelekezetre esik csaknem egészen, mert annak 1584 brassai iskolakötelese közül csakis 558

jár 13 különböző iskolába; tehát 1000-nél több hiányzik. Abból egy részecske ha magyar is, de a nagy többség német.

Hallottam már azon ellenvetést éppen ezen iskolatanácsban, hogy lehetetlen, miszerint Brassóban olyan sok gyermek nőne fel minden iskola nélkül.

Én is azt mondom, hogy lehetetlen.

Hanem a dolog úgy áll, hogy némely szülő földjára egy-két évre, azután kivieszi. A törvény szerint pedig 9 éven át tart az iskolakötelezettség; következőleg mindaz hiánynak tűnik föl, a ki 9 egész éven át nem jár iskolába.

A mi a románokat illeti, azok iskolakötelese 7232; abból iskolába jár a folyó évben 3497; hiányzik tehát 3735.

A legjelentékenyebb rész itt is a városra esik, mert 1862 iskolaköteleseiből csakis 710 jár föl az ideai adatok szerint; tehát a hiány 1150. Marad azonban jelentékeny hiány a falusi iskolákra is, minek oka főként az, hogy iskoláik az egész törvényhatóságban felekezetiieknek maradtak; kellőleg berendezni magokat nem tudták, főként a törvényszerű ismétlődő iskolákat még sehol sem állították be. —

A románoknál a hiányzás okai közé még az is beszámítható, hogy ezen ajku polgártársaink közül itt a törvényhatóságban számosan gyakorolnak oly foglalkozást, mely az év legnagyobb részében távol tartja őket lakhelyüktől, még a hazától is; és gyermekeiket olyankor nagyobbára magokkal szokták vinni.

Az iskolába járásról ezeket kellett előadnom.

A mi az iskolák egyéb gyarapodását illeti, három év alatt igen jelentékeny és örömdetes változások történtek.

A mi az iskolaépületek illeti,

A három év alatt történt — részint folyamatban van — 16 teljes nagy építkezés, azok közt föltűnő diszes és

alkalmas épületek, mint a rozsnyoi evang., a krizbai, zajzoni és ujfalusi községi iskolák.

Kisebb építkezést, javítást, taunterembővitést 14 iskola hajtott végre.

Tanészközöket illetőleg:

a kormányáltal ellátott értékes gyűjteménnyel 41 iskola. —

Sajátjából szererezett 1 évben 38, 2-ikban 5, a harmadikban 10.

Tanítószemélyzet a három év alatt 25-el szaporodott 13 1/2%-el. 175—200.

Ezen szaporodás a kimutatás szerint a brassai magán tanintézetekre esik főképen; s e tekintetben nem teljes értékű, mert köztudomásulag azon tanintézetek tanárainak nagyobb része más iskoláknál is működik, s így csak részben vehető nyereségnek a kimutatott szám.

Ellenben a községi iskoláknál kevesebb haladást mutatnak ki e tekintetben a számok, mint a mennyi valóban történt. Ennek magyarázata a következő.

Minden brassóvidéki községi iskolánál a krizbain és hosszufalusin kívül egy-egy állomás 1869 előtt egészen képzetlen, falusi emberekkel volt betöltve.

Most azok helyét törvényszerű képzettséggel bíró tanítók töltik be, úgy hogy a 11 községi iskolánál összesen 11-el lehet tényleg fölvenni a tanítók számánál szaporodását.

Hogy ezen iskolatanács körében egy egészen új iskola is állott a folyó tanévben, a hosszufalusi felső népiskola, — az általában tudva van.

Ezen intézetnél most még csak egy tanító működik; de minden irányban folynak a tárgyalások, hogy legközelebről a kellő erővel elláttassék.

Röviden ezekben adtam elé ezen vidék népiskolaügyének mostani állását és három év alatti haladását. Ajánlom a kimutatást a t. iskolatanács jó akaró figyelmébe.

időre, idejekorán közhírré tehesse, a belügyminiszter annak idején nem fog késni a szükséges intézkedésekkel az iránt, hogy az országgyűlés megnyitására szóló királyi meghívó levél e törvényhatóságok részére a kellő időben megküldessék. —

Magyar képviselőház.

Tóth Vilmos belügyminiszter beszédéből, melyet a képviselőház ápril 12-iki ülésén tartott.

Három vádra kívánok mindenk előtt reflektálni. Az első az, mely szerint mulasztást vetnek szemünkre azért, mivel a törvényjavaslatot a jelen országgyűlés utolsó szakaszán terjesztettük elő; a második az, mely törvényjavaslatom lényege ellen fordul s ezen stereotyp jellegét nyert két szóban talált kifejezést: „jogfosztás“ „jograblás“; a harmadik az, mely erőszakoskodással vádol minket azért, mivel hogy javaslatomat a kormány és a többség törvényerőre akarta emelni, dacára annak, hogy önöknek aziránt aggodalmaik voltak; dacára annak, hogy önök e javaslat törvénynyé emelése ellen oly erős ellenállást fejtettek ki.

Nézzünk tehát szemébe a három vádnak, s vizsgáljuk meg azok alaposágát. (Halljuk!)

Azt mondták önök, hogy nem kellő időben terjesztettük be a törvényjavaslatot. Már az általános vita kezdetén — felelvén Tisza Kálmán igen t. képviselő urnak — elősoroltam az okokat, kiemeltam az akadályokat, melyek miatt nem lehetett e törvényjavaslatot korábban beterjeszteni és tárgyalni, ha csak nem akarták volna ignorálni a közvélemény nyilatkozatát ama törvényeket illetőleg, melyeknek sürgőssége elodázhatlansága nem csak a háznak tagjai, hanem az egész ország által kijelentett. Vagy kérdem: a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvény meghozatala, a független bíróságok föllállítása nem volt-e alapfeltétele Magyarország hitelének, s így az ipar és a kereskedelem fejlődésének. (Nagy nyugtalanság balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.)

Hivatkozom e tekintetben mindazon nyilatkozatokra, melyek a mult országgyűlés alatt tartott beszédekben az ügyvédi egyletek tárgyalásaiban, valamint a napi sajtóban és magán társalgási körökben pártkülönség nélkül tétettek. Tovább megyek s kérdem: a törvényhatóságok és községek rendezése nem volt-e ép oly sürgős? Hisz a törvényhatóságok önmaguk is belátták újjaalakításuk szükségességét s eziránt tömegesen folyamodtak a képviselőházhoz, s csaknem mindannyian tervezetet is nyújtottak be a rendezésre nézve. Avagy talán az államszámvéviszék föllállítását nem nyilvánították-e pártkülönség nélkül egy jó rendezett, jól ellenőrzött államháztartás nélkülözhetlen feltételének?

Vagy talán a közoktatás körüli intézkedések és az ország némely egyes vidékein életkérdésként föltüntetett vasutak kiépítése és az azokra vonatkozó törvények megalkotása lett volna elodázható? (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy nyugtalanság balfelől. Halljuk! Halljuk!) Vagy végre az országos költségvetés évi tárgyalása maradhatott volna el?

Ha mindezt nem halaszthattuk el, ha mind ezen tárgyak sürgős elintézését a közvélemény, valamint az államháztartás reades vezetése igényelte: kérdem, joggal vádolható-e a kormány, hogy mindenekelett e tárgyakra vonatkozó javaslatokkal lépett a ház elé; vagy lehet-e joggal vádolni a többséget, hogy megértve a közvélemény hangosan nyilatkozott kívánatát, megértve az ország jól fölfogott érdekeit, sietett a kormány ezen előterjesztéseit tárgyalni és a szükséges módosításokkal törvényerőre emelni? Vagy végre kérdem, mi vagyunk-e okai annak, hogy az érintett tvjavaslatok tárgyalása teljesen igénybe vette a ház egész idejét, vagy talán azzal vádolható e a törvényhozás hogy nem szánt elég időt a munkára? Hiszen mióta e törvényhozás együtt van, csaknem permanensen működött, nem vévén magának időt a pihenésre és nem engedvén a kormánynak időt arra, hogy nyugodtan adminisztrálhasson és előkészíthesse a tvjavaslatokat; (Élénk helyeslés jobbfelől.) Arról pedig, hogy a kormánynak egyes tagjai talán saját kényelmükre gondoltak volna, bizonyára szó sem lehet.

Ha mind ehhez hozzávetjük még azt, hogy az évi költségvetés tárgyalása minden évben négy-öt, sőt hat hónapot vett igénybe, (Ellenmondás balfelől. De ugy van! jobbfelől.) kérdem: lehet-e minket vádolni azért, hogy e törvényjavaslatot csak az országgyűlés utolsó szakában terjesztettük be? Nem — nem lehet. Valamint én sem akarom önöket vádolni azzal, hogy igen gyakran egyes törvényjavaslatok tárgyalását különösen a költségvetését sokkal hosszabbra húzták, mint szükséges lett volna. (Élénk helyeslés jobbról. Nagy nyugtalanság és közbeszólások balfelől.)

Biztosítom önöket, miszerint, ha az a kérdés merül föl: melyik párt nem tudott gazdálkodni az idővel és az

országgyűlési naplók vétetnének az ítélet alapjául, biztosítom önöket, hogy reánk nézve az ítélet kedvező volna, kedvező még azon esetben is, ha az utolsó kéthónapi vita nem számítottánk és nem is tudatánk be Vidlicskay képv. ur 2 óráig tartott beszéde, melyben a választási törvényjavaslat tárgyalása alkalmából beszélt a bankkérdésről, a számszékről, a perrendtartásról, beszélt, ha jól emlékszem még chinai dolgokról is. (Derűtség, ugy van! jobbfelől. Zaj a balon.)

Ha az én javaslatom oly váasztási eljárást ajánlott volna, mely a mostaninál komplikáltabb és nehezkesebb, melynek tanulmányozása hosszabb időbe kerül: akkor talán némi értelme volna az önök ellenvetéseinek. De midőn oly javaslattal léptem elő, melynek első részében nem foglaltatik egyéb, mint szabatosítása az 1848-iki törvényeknek (Élénk ellenmondás balfelől. De ugy van! jobbfelől.) mintegy oly magyarázata az 1848-iki törvényeknek melyet már igen sok törvényhatóság eddig is adoptált és érvényesített: (Ugy van! jobbfelől.)

Nem értem mi hátrány keletkezhett volna az országra a törvényjavaslat ez időszertinti beterjesztéséből és tárgyalásából. (Helyeslés jobbfelől. Mozgás a baloldalon.)

Nem tudom tehát, hogy miféle nagyobb előny hárult volna az országra ha ezen javaslatot két év előtt és nem most terjesztettük volna be. És végre is kérdem, mi helyesebb és célszerűbb, akkor terjeszteni be és tárgyalni egy választási törvényjavaslatot, midőn a megejtett választások után a kedélyek fel vannak zaklatva, vagy pedig akkor, midőn bizonyos idő elmultával a kedélyek lecsillapodván, a szenvedély helyett a nyugodt ész, a pártúh helyett az engesztelékenység jelöli meg a törvény alkotása irányát. Ezen kérdésre megnyerhetjük a feleletet, ha vizsgálódunk a mult választások után uralkodott hangulatra. —

Nem egy szabadelvű emberrel találkoztam, ki azt mondá, hogy ezen választási törvényvel még egyszer nem lehet választani; hogy fel kell emelni a censust, meg kell azt szorítani. (Nagy mozgás és közbekiáltások a baloldalon.) Hasonló nyilatkozatokkal naponkint találkoztunk, és nekem erős okom van hiinni, miszerint, ha a mult választások benyomása alatt hoztunk volna választási törvényt, ez sokkal kevésbbé felett volna meg az önök igényeinek, mint az a javaslat, mely ellen most oly nagy ellenszegülést fejtettek ki.

Azt hiszem s erősen hiszem, hogy tekintve a fölso-
ralt körülményeket, tekintve hazánk ethnographiai helyzetét és nemzeti viszonyainknak, épen a jelen időszak volt legalkalmasabb ezen törvényjavaslat tárgyalására. Adja isten, hogy ne legyen igazam, de azt hiszem, hogy azok, a kik a törvénynek ezen időszertinti meghozatalát megakadályozták, nagy hibát követtek el, melynek egy könnyen helyre hozhatásán én részemről erősen kételkedem. Ez az első hiba, melyet önök e törvényjavaslattal szemben elkövettek. Ezért emelek én önök ellen vádat, és higyiék meg önök nekem, hogy én semmit sem kívánok inkább, mint azt, hogy a jövő eseményei önöket ezen vád alól minél előbb fölmentsék. (Élénk tetszésnyilatkozatok jobbfelől. Mozgás baloldalon.)

Azzal vádolják önök továbbá a kormányt, hogy oly törvényjavaslat terjesztetett be, és vádolják a többséget, hogy oly törvényjavaslatot akart életbe léptetni, mely sok ezer választót fosztott volna meg eddig törvényesen gyakorolt jogától. (Fölkiáltások a baloldalon: Ugyis van! Nem áll! jobbfelől.)

Szónok erre a javaslatnak a régi jogra és az urbéri telkekre vonatkozó részét taglalja, aztán így folytatja:

Ép oly kevésbé foghatni visszalépést és jogfosztást javaslatom azon részére, mely kimondja, hogy mindazok akik a városokban vagy egyéb községekben 100 frt. jövedelmet tudnak kimutatni birtokuk vagy tőkéjük után, meghagyatnak a választási jogban. Hisz az 1848-ik évi törvény is ezt rendeli. Mi csak azt kívánjuk, hogy mutassák ki, nehogy vissza élések forduljanak elő, vajjon csakugyan megfizetik-e a 100 frt. jövedelem után törvényesen kiszabott adót. Ha megfizetik, akkor van 100 frt. jövedelmük s eszerint választók. Ha nem fizetik meg az adót, csak két eset állhat elő: vagy nincsen 100 frtnyi jövedelmük, és akkor nem illeti meg őket az 1848. V. t. cz alapján a választói jog, vagy van nekik 100 frtnyi jövedelmük, de eltagadják és megcsalják az államot; ámde családok fölrüházni polgári jogokkal nem lehet a törvényhozás föladata. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy nyugtalanság balfelől.)

Hasonlót mondhatnék javaslatom azon részéről, melyben az foglaltatik, hogy falusi községekben azon iparosok, kik 6 frtnyi adót fizetnek, szintén szavazattal bírnak. Az 1748-iki törvény azt mondja, hogy mindazon mesterember bir szavazati joggal, ki egy segéddel dolgozik. Az 1867-iki törvény pedig rendeli, hogy az ily mesterembernek 6 frt. adót kell fizetni. Tehát igen világos dolog, hogy a mint megfizeti a 6 frtot. dolgozik egy segédlegénnyel, és szavazattal bír.

Mindezen pontokra nézve tehát a legrosszabb szándékkal sem lehet bebizonyítani, hogy jogfosztást vagy jogbitorlást foglalnak magukban. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy mozgás balfelől.) Én azonban igazságos akarok lenni és elismerem, hogy van javaslatomnak két pontja, melyre nézve a kételyeknek van némi jogosultságuk.

Az egyik pont vonatkozik a városi iparosokra. (Egy hang balfelől: Ugy van!) Igen is ugy van! A másik vonatkozik a városi háztulajdonosokra. Én azonban bátran mondhatom, hogy a javaslatnak ezen részében sem foglaltatik a legkisebb jogfosztás sem. (Halljuk!) Elismerem azonban, hogy e tekintetben különösen az iparosokra nézve nem tamázkodhatunk a törvény oly pozitív intézkedéseire, mint milyen a falusi községeknél rendelkezésünkre állott. Az 1848 diki törvény azt mondja, hogy szavazattal bírnak a városban azon iparosok, kik egy mesterlegénnyel dolgoznak, továbbá gyártelep tulajdonosok, kereskedők. Itt arról volt szó, hogy mi a visszaéléseknek erejét vegyük és szabatosítsuk a törvényt, vagy is, hogy találjunk kulcsot arra nézve, hogy mily alapon igttatassanak be ezek a választók névjegyzékébe? Felvettünk tehát igen egyszerűen 100 frt. évi jövedelmet, és én azt állítom, hogy emellett nincs városi iparos, nincs városi kereskedő, nincs városi gyártulajdonos, a ki ne jutna a választók sorába.

Mert kérdem: képzelnek-e önök oly városi iparost, kereskedőt és gyártulajdonost, kinek 100 frt. évi jövedelme ne volna? Hisz ha száraz kenyérrel akarja tartani családját, és ruházatra semmit sem költ, akkor sem él meg kevesebb jövedelemmel. (Élénk helyeslés jobbfelől. Ellenmondás zaj balfelől.) Tehát mi következik ebből? Az, miszerint ha önök szerint e törvényjavaslat folytán sokan fogják elveszíteni e jogot, az jele annak, hogy sokan tagadják el jövedelmüket, és sokan akarják az államot megcsalni. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Már pedig mi joggal követelik önök, hogy az országban, a hol a törvény iránti tisztelet a nélkül is laza, hogy addig míg Amerikában az ily családok a legszigorúabban büntetettnek itt a legjobb polgári joggal ruháztassanak föl. (Zajos, hosszas helyeslés jobbfelől, ellenmondás balfelől.)

Ennek — engedelmet kérek — nincs morálja, és a minek nincs morálja, azt törvénybe igttatni nem szabad, nem lehet!

Ugyanezt mondhatom a törvényjavaslat azon részére is, mely a városi tulajdonosokról szól. Az 1848. törvény azt mondja, hogy szavazattal bírnak a városban mindazok, kik 300 frt. értékű ház tulajdonosai. Már első beszédemben voltam bátor kijelenteni, hogy nincsen rosszabb alapja az összeírásnak a becslési rendszernél, mert a becslési rendszer adja meg az alkalmat a legtágasabb korteskedések és visszaélésekre, különösen ez esetben; mert tapasztalásból tudjuk, hogy jobboldali összeírók minden jobboldalinak kunyhóját, baloldali összeírók minden baloldaliét felbecsülik 300 frtra. Ha tehát mi a hivatalos visszaéléseknek gátat akarunk vetni, akkor gondoskodnunk kellett is egy biztos kulcsról. Melyik volt a legtermészetesebb? Nem kellett sokáig keresni, mert a mi magunk által megalkotott 1869. XXII. t. cz. megadta azt, rendelvén, hogy oly városokban, a hol házosztály-adó fizettetik, a házosztály-adónak a földtehermentesítési járulékokkal együtt 60-szoros összege képezi a háznak értékét. Ez tehát tökéletesen correct és törvényes eljárás volt. (Ellenmondás balfelől. —

Önök azt mondják, hogy 1848-ban az, aki 2 lakrészből álló házzal birt, beiratott a vlasztók közé, és azok most mind elesnének. Engedelmet kérek, nem fognak elesni, nem pedig az iparosokra alkalmazott és elmondott okoknál fogva. Vagy képzelhetnek önök egy embert, aki városban lakik, és kinek 2 szobából álló háza van, hogy annak ne legyen más uton 100 frt. jövedelme? hisz éhen kellene különben halnia! (Élénk helyeslés jobbfelől.) Vegyük fel, hogy az egyik szobában ő lakik, a másik szobát kiadja haszonbérbe. (Mozgás a baloldalon. Zaj.) Legyenek szivesek kihallgatni, hisz oly nagy türelemmel hallgattam önöket 6 hétig (Halljuk! Halljuk!) Tehát ismétlem, hogy nem képzelhetek olyan embert a városban ki oly háznak birtokában van, mely két lakrészből áll, hogy annak más keresete ne lenne s más czimen ne jutott volna be a választók közé.

Mindezekből következik t. ház, hogy jogszorítás az én javaslatomban nem foglaltatik. De határozottan kijelentem, hogy ha önök igazságosak akartak volna lenni, el kellett volna ismerniök azt, hogy e javaslatban jogtágítások foglaltatnak. (Derűtség a baloldalon. Helyeslés jobbfelől.) Ezt azonnal igazolom. (Halljuk. Halljuk!) Igazolni fogom pedig ezért, mert önök, mint látszik annak ellent mondanak. (Félkiáltás balfelől: Ugy van!)

Három irányban foglaltatik javaslatomban jogtágítás: jogtágítás először az, hogy Erdélyben a honoratiorok felruházatnak szavazattal, még az esetben is, ha falun laknak; az 1848. törvény szerint ez csak a városokban lakó honoratiókra volt kiterjesztve, ezen jogtágítás által pedig

több ezer intelligens ember fog választói joggal felruházni. Jogtágítás másodsor az, hogy én a szellemi tőkét is föl akartam ruházni szavazati joggal. (Győrffy Gyula: A hivatalnokokat!) Igen is a hivatalnokokat! (Hosszan tartó zaj, nyugtalanság a baloldalon. (Felkiáltások a jobboldalon: hát a hivatalnokok pártok!) Igen is a hivatalnokokat, mely hivatalnokok minden esetre több kvalifikációval bírnak mint egy-egy bocskoros nemes ember. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Föl akartam ruházni nem csak az állami hivatalnokokat, hanem a municipális hivatalnokokat, is, föl akartam ruházni vele azokat is, a kik pl. egy nagy gyár vezetői, egy nagy gazdaság intézői, ha nincs is saját vagyonuk.

Ezek az 1848-iki törvények szerint ki voltak zárva a választói jogból, legalább több megye így interpellálta a törvényt. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ez tehát a második jogtágítás és pedig az értelmiség előnyére szolgáló jogtágítás, a mire én súlyt fektetek. (Élénk helyeslés jobbfelől, mozgás balfelől.)

A harmadik jogtágítás a törvényjavaslatban az, hogy míg az 1848-iki törvény azt kívánja, hogy vagy tőkéje vagy pedig földbirtoka után mutasson ki valaki 100 ft. jövedelmet, az én törvényjavaslatom megengedi, hogy e jövedelmek összesítenek. (Nyugtalanság balfelől.) Én tehát határozottan kijelentem, hogy ráfogás volt az, miszerint mi oly törvényjavaslatot akartunk keresztül viinni, mely sok ezer választót fosztott volna meg jogától.

Önök e két hónap alatt vetélkedtek a legerősebb kitételekkel gyanúsítani eljárásunkat, és az a második hiba, melyet önök a törvényjavaslat vitatásánál elkövettek. Igen is nagy hiba, a melylyel önök a parlamentarismus hitelének ártottak. Emlékeztetem önöket, hogy midőn mi 1867-ben az állami kiegyezést létrehoztuk, a mely Magyarország államiságát helyre állította, (Mozgás a szélső balon) a mely egy szebb, egy boldogabb jövőnek tette le alapját, (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy mozgás balfelől) akkor azok, kik velünk nem voltak egy nézetben, csak úgy szórták felénk az alkotmányeladó — sőt többet mondok: a hazaáruló címét.

A legbecsületesebb, a hazafiságban megöszült férfiak sem voltak mentek a czimektől, olyannyira, hogy már tisztességnek tartották az emberek azzal vádoltatni, a mi az előtt, és remélem, ezután is a legbecsületesebb megbélyegzés volt és lesz a közéletben. (Felkiáltások jobbfelől: Ugy van! Igaz!) Akkor volt elég balga, a ki a vádnak hitelt adott, ma már legfeljebb örültek lehetne azzal igazolni. (Hosszan tartó zajos helyeslés a jobboldalon.) És mi volt a következtetése ezen épen oly megdölgőn mint valóltan állításoknak? Az, hogy a becsületesség tisztaságán nem fogott a reá dobott piszok, és a nép azon meggyőződésre jutott, hogy utóljára is, nem mind való az, a mit a hon atyái a parlamentben elmondanak. (Zajos helyeslés jobbfelől. Élénk nyugtalanság és közbeszólások balfelől.) És azt hiszem, hogy ezzel az illetők nem sokat használtak a parlament hitelének. (Helyeslés jobbfelől, felkiáltások balfelől: Hát az ily nyilatkozatok használnak?)

Ez alkalommal a jogfosztás, jograblás czimet használták önök, és ezzel is nagy hibát követtek el. Nagyjelentőségű szavakat csak a végszükségben szabad használni. A böles, az előrelátó vándor nem nem koptatja el fegyverét ok nélkül, nehogy tompa legyen akkor, midőn leginkább van élére szüksége, hogy megvédje vele becsületét életét. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Végre önök erőszakossággal vádolták a többséget és a kormányt, mely javaslatát keresztül akarta vinni, törvény erejére akarta emelni, daczára annak, hogy önöknek az ellen aggodalmaik voltak; daczára annak, hogy önök az ellen erős ellenállást fejtettek ki. Megvallom, hogy ezzel önök egy új tant állítottak föl a mely szerint ezentul parlamentarismus országban a többségnek, habár czélszerűnek, habár helyesnek is tart valamely törvényt, nem szabad azt törvényerőre emelnie, ha az a kisebbségnek nem tetszik. Ezen tan czége, s a házszabályok paizsa alatt önök nem engedték meg, hogy javaslatomból törvény legyen. A mi azt illeti, hogy mi erőszakot követtünk volna el az által a kisebbségen, erre nézve tüzetesen akarok felelni. Valamint a vallásnak úgy az államtannak is megvannak a maga dogmái, melyek csak erejükkel veszítenek akkor, ha azok igazságát bizonyítani igyekszünk. Ily politikai dogmának tartom én alkotmányos parlamentarismus országban azt, hogy a parlament többségének akarata szerint kell az országot kormányozni; csakis a többség elveinek alapján lehet törvényt alkotni, mely törvények természetesen azonnal megváltoztathatók, ha az azokat ellenző kisebbség a nemzet akarata folytán többségben lesz. (Helyeslés a jobbon. Ugy van!) Ez oly igazság, mely ellenében lehet sophismákkal élni, melyekkel önök bőségesen éltek, de a mely sophismákkal ezen igazságnak erejét és hatalmát megdönteni nem lehet. Mi ezen joggal akartunk, akarunk alkotni törvényeket, melyeket mi hazánkra nézve üdvöseknek, czélszerűeknek tartottunk; önök, úgy látszik elfogadták-e jo-

gunkat, és egy épen olyan új, mint tarthatlan tant állítottak föl, melyet én azonban megvallom, veszedelmesnek nem tartok, csak azért sem, mert nem hiszem, hogy követőkre találjon és legfőkébb csak a gyöngéknél fog némi fogalomzavart az alkotmányosságra nézve előidézni. (Élénk tetszés jobbfelől)

De önök tovább mentek és támaszkodva a házszabályok hiányaira és az országgyűlés rövid időtartamára tetteleg megakadályozták minket abban, hogy a választási törvényt és annak befejezése után, több más hasznos törvényjavaslatokat törvényerőre emeljünk. És itt követték el önök a legnagyobb hibát. (Zaj: Elenmondás a ballon. Halljuk! Helyeslés a jobbon.)

Mert önök ezzel igen sokat kockáztattak; önök a pillanatnyi siker kedvéért megmutatták egy talán később felmerülő, talán nem is a leghazafiasabb intentióból kiinduló kisebbségnek, hogy miként lehet a többség alkotmányos működését megakadályoztatni. (Ugy van! jobbfelől.)

De mindamellett, hogy a három hiba közt ez a legnagyobb, én önök ellen azért vádat nem emelek, mer tudok abban jót is látni. Van benne egy, az t. i., hogy önök rá utaltak a házszabályok hiányaira, hogy oda utalták a jövő törvényhozást, miszerint első kötelességének ismerje ezen házszabályokat akként módosítani, hogy a kisebbség többé ne gördithessen elháríthatlan akadályokat a többség elé. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Végezni fogom beszédemet, t. ház! A legtisztább, a legbecsületesebb szándék által vezéreltetve nyújtottam be ezen javaslatot, melynek sorsa ezen országgyűlésen immár eldőlt. Szívesen, és mondhatom büszkességgel fűztem volna nevemet egy oly törvényhez, mely az 1848. V. t. cikkben letett nagy elveket, fölirtva (Ellenmondás balfelől) és az ezen törvényben gyökerező jogokat tisztelve (Ellenmondás balfelől) csakis elejét vette volna a jogtorlásnak és visszaéléseknek. (Helyeslés jobbfelől.) Önelégültséggel csatoltam volna nevemet hozzá, melyben meg van határozva, hogy jövőre az összeírások hivatalból fognak megtörténni, melyben tehát a democratiának egy újabb vívmánya foglaltatik; oly törvényhez, mely a választási összeírások alkalmából keletkezett visszaéléseknek az ország legfőbb és független törvényszékét tette volna bírójává azon törvényhez, mely oly intézményt honosított volna meg hazánkban, mely már a többi előhaladott államokban rég divatban van, t. i. a választók állandó névjegyzékét; oly törvényhez végre, mely amaz csak nomád népek szokásaihoz illő, napon és éjen át tartó szavazást és az ezzel egybekötött tivornyázást megszüntette volna. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ez volt czélja javaslatomnak, melyből immár törvény nem lesz, nem azért, mert a kisebbségnek úgy tetszett. A jövő választások tehát ismét az 1848-iki törvények alapján fognak megejteni — azon törvény alapján, melynek hiányai már a mult választásoknál igen sok oldalú panaszokra szolgáltatott alkalmat. Nem én, nem a kormány, nem a többség lesz felelős érte, ha e hiányok a jövő választásoknál talán még fokozottabb mérvben lesznek észlelhetők.

Én azonban reményem és hiszem, hogy a magyar nemzet józansága elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy daczára a választási törvény hiányainak a jövő választások jó rendben és baj nélkül fognak megejteni (Zaj a baloldalon.) Reményem és hiszem, mert felteszem, hogy a bekövetkező nagy politikai harcban csakis tisztességes, csakis becsületes fegyverekkel fogunk egymás ellen harcolni; (Zaj balfelől) és én lelkem mélyéből óhajtom, hogy a babér, melyet ezen harcban a győztes fél elnyerend, legyen egyszersmind olajága a pártok közti békének, melynek jőltéve oltalma alatt nyugodtan és sikeresen folytathassa a jövő törvényhozás Magyarország bel rendezésének nagy művét. Isten adja, hogy úgy legyen (Jobbfelől: Hosszan tartó éljenzés és zajos tetszésnyilvánítások.) —

Felhívás.

A háromszéki Deákpárt tagjait tisztelettel felhívom, hogy a folyó hó 23-ikán d. u. 4 órakor Seps-Szent-Györgyön a ref. collegium nagy termében tartandó gyűlésre — képviselő jelölés végett — megjelenjenek.

Pünkösti József,
a háromszéki Deákpárt elnöke.

Vidéki.

Seps-Szent-György, 1872, apr. 11 én.

Tisztelt Szerkesztő ur

Alig egy hét alatt két tüzeset fordult elé városunkban; jelesen pedig a tegnap östvéli 8 óra után rövid percek alatt szorgalmas polgárok három épülete lett a tűz martalékává.

Ez alkalommal is bebizonyult, hogy mily lelkes te-

vékeny részvétet tanusít polgárságunk a tűzvésznel; özőnnel lévén mindenütt a segéd kéz, daczára a szélnek, s daczára annak, hogy a tűz maga körül bőséges gyanyagot talált, — nagyobb mérvű veszély nem történt, s ép ezt látva azon megfeszíthetetlen kérdés merül előttem fel: mi lehet oka annak, hogy nemes S.-Szt.-György város kebli ügyeit intéző bizottság nem használja fel lakossainak tűzvész alkalmávali résztvevő buzgóságát arra, hogy egy rendezett tűzoltó társulat alakítása által a bekövetkező szerencsétlenségeknek nagy részét elhárítsa?

Hisz anyian vagyunk ép, erős, fiatal lakói e kis székelő városnak, hogy feldiszítve mindnyáján egy tűzoltó tagsági kis jelvénynyel, s szakaszokra osztva egy lelkes polgár vezénylete alatt, bizonyára többet tehetnénk, mintha így rendezetlenül a vészhelyére rohanva egy elgyengült anyókatól kunczoráljuk az általa nem birt vizes csebet (ki elébb annak árát kéri,) vagy egy fejszével karján ott ácsorgó atyafitól ragadjuk hevínkben erőszakkal el az általa nem használt eszközt s később csakugyan oda jutunk, hogy nem tudjuk kinek adni azt vissza?

De tisztelt Szerkesztő ur, ha fenn irt kérdésemre választ adni tud is, nagyon kérem ne tegye azt még most, mert erősen hiszem, miszerint a tűzoltó egyesület hasznos eszméje az illetékes helyen felfog karoltatni s én rövid időn levelem így végezhetem bé: a S.-Szt.-Györgyi II-dik számú vízi puska 4-ik közlegénye. Háromszéki.

Román lapszemle.

„Gazeta Transilvaniei“ 26-ik sz. következőt ír:

A „választási igazgatások“ cikksorozat vége.

Vajjon mit akarhat a balpárt — melynek küldöttei nyakukszakadtában rohannak vidékről vidékre, oly czélból, hogy a románokat a jövő választásokra megnyerjék? Ha nem biztos ő, hogy a magyar elem közt bár egy relativ többséget nyerjen — miért fordul a románokhoz? S vajjon az ellenzéki program olyan természetű e, mely a haza, nemzetiség s becsületre sokat tartó románokat magához vonzaná?

Néhány hét óta az ellenzék ügynökei — miként a távesővön át, messzítávoltságban szokták — mutatnak a románoknak egy akkora nagy aranyhegyet, mint a bucsumi „Detonata“; ennek neve pedig: a magyarországi s erdélyi — leginkább katolikus colossális javak, (birtokok) melyekből a főpapok és káptalanok milliókat húznak s azt kényők kedvök szerint fölhasználják. Rajta hát fiuk: tegyük mindezt az állam tulajdonává, — lesz aztán miből jól fizetni a lelkészeket, tanárokat, tanítókat s a t.

Most már tegyük föl egy lehetlenséget, hogy t. i. Ő Felsége valami módon kényszerülve volna, a kormányt Tisza és társaira bizni — vajjon boldogulna-e, midőn a többnyire katolikus elemből álló felsőházi szörny — mindig utját állná? De tegyük föl, hogy a román. kath. birtokok elkoboztathatnának, vajjon nem követné e azokat csakhamar a gr. kath., sőt a görög keleti egyházi birtokok elkobozása is?

Jól tudja a baloldal: Bach és Smerling korában minő eszközökkel szokták lelohasztani az értelmiség politikai s nemzetiségi buzgóságát? Az egész világ tudja: hogy az „akkor“ és „most“ közt legkisebb különbség sincs!

Legyen hát meggyőződve a baloldal: hogy ha a mostani kormánynak sikerülne a román választókat jelenlegi erős állásuk odahagyására birni — minden bizonnyal nem balra, hanem jobbra vezényelné őket.

Ne mondogassák, hogy a románok neveletlenek a politikában, — a magyarok ugyancsak gyermekkoruk — meglátszik ez saját törvényeikből is. Európának más államaiból akarunk parlamentarismust tanulni, nem Magyarországból!

Politikai szemle.

A Németország és Oroszország közti viszonyt ismét szellőztetik a német lapok. Okot adott erre a „Français“ egy cikke, mely azt állította, hogy Németország háborúra készül Oroszország ellen a keleti-tenger melléki tartományok meghódítása végett. Erre a „Köln. Ztg.“ ezt a megjegyzést teszi: „Valóságos örültség, a mit nekünk tulajdonítanak, ha azt hiszik, hogy Németország kísértetbe tudna jönni, a hosszan elnyúló, nagyrészt sivatag partvidékeket föl Pétervárig meghódítani. S mindez egy maroknyi németiségért, mely ama széles földterületen elszórva lakik. Más ok az Oroszországgal való viszályra nem gondolható. Egyébként is Németország oly hatalom, mely Oroszország ellen semmi gonosz szándékot nem táplálhat. Mi keleten egy talpalatnyit sem kívánunk hódítani; mert köztünk és Oroszország közt fekszenek a hajdani lengyel tartományok, melyekből izlésünk szerint, inkább többet mint keveset birunk. Poroszország nem gondol arra, hogy a lengyeleknek az állam határain belül oly külön állást adjon, mint Ausztria Galiciának. E mellett Poroszország az a nagyhatalom, mely a keleti kérdésben legkevésbé van

érdekelve s leginkább hajlandó Oroszországnak szabad kezét engedni, mint azt a krími háboru alatt oly világosan láttuk. Nem hisszük, hogy e nézetrel a Kölnische irányadó körök véleményét fejeznék ki. A mi a keleti tenger-melléki tartományokat illeti, a közvélemény nagy többsége egészen másképen nyilatkozik; a keleti kérdés tekintetében még sokkal messzebb lö a célon túl, s a mit az 1853-ki porosz kis nagyhatalom tehetett, azt nem tehetné a mai német nagyhatalom legfontosabb érdekei kockáztatása nélkül.

V e g y e s.

(A magyar országgyűlés) hodoló üdvözlőitait Gizella főhercegné asszony eljegyeztetése alkalmából a két ház küldöttsége által e hó 13-ikán mutatta be a trón zsámolyánál.

(Király ő felsége) ma egy hete délelőtt fogadta Buda város üdvözlő küldöttségét, mely Gizella főhercegné asszony eljegyzése alkalmából a város jó kívánatait fejezte ki. Miután Mázmán főpolgármester a város érzelmeit hoszszabban tolmácsolta volna, király ő felsége — mint a „P. N.“-ban olvassuk, a következőkben méltóztatott válaszolni: Vegyétek őszinte köszönetemet szívélyes üdvözlétekért. Örömmel fogadom azt különösen e város részéről mely újból és első tanuja lehetett egy családomra nézve örömdetes eseménynek, — s ha e szerint a kötetendő szent frigyét a midenható is boldogítólag fogja őtalmazni, e boldogság élvezete egyszersmind ébren tartandja azon kedves emlékeket, melyek egész családomat hű Budavárosomhoz kapcsolják, s lakóinak meleg rokonszenvényt mindenkorra biztosítják.

(A szent atya macskája.) Pius pápa legkedvesebb asztaltársa jelenleg egy fekete macska, mely ama kivételtségben részesül, hogy nincs semmi udvari illemnek alávetve és szabadon járhat kelhet minden tekintet nélkül. Színe miatt Morettonak, azaz: a picziny mórnak hívják. Moretto kecses, negélyes állatocská, és urának kegyét páratlan előzékenységgel viszonozza. Urával egy tából eszik

és ama kéz, mely más alkalommal „urbi et orbi“ áldást osztogat, nem egyszer simogatja meg. Képzeltetni, hogy ily körülmények között Moretto vigasztalhatlan, ha gazdája távozik, misézni vagy valakit fogadni megy. Ilyenkor nincs vége hossza a miákolásnak, és hogy minden esetlegességnek egyszer-mindenkorra vége szakadjon, Morettot bezárják; mert megeshetnék, hogy a szórakozást kedvelő, dédelgetéshez szokott állat ura után lopózva, nyilvánosan is hozzá simulna sarujához vagy vállára ugorva, neki fogadás alkalmával is dorombolna. Morettonak utóljai is vannak, azok egyikét, ugyancsak egy feketét, a volt pápai állam ex-rendőrfőnökének ajándékozta ő szentsége.

Magyar színház Brassóban.

Szombaton Obernyik „Brankovich György“ történeti drámáját adták a magyar színészek nagyon csekély számú közönség előtt. A közreműködők közül ki kell emelnünk Tóth Jenőt, ki Brankovich farsztó és tökéletes színészt igénylő szerepének elég sikerrel felelt meg.

A jó szívű Mara elkeseredettsége nagy hatással volt a közönségre. — A szultán fénye ingerli és érdeklí is, bosszontja atyja iránti ellenségeskedéséért, — így bosszu és vágygyal küzdve hozzá megy a szultánhoz, mert menekülni nem lehet. E vonásokból Mártonné sokat igen élénken és helyes felfogással tüntetett ki. Ki kell emelnünk azon lelki harcát, hol testvérei felfedezik szerencsétlen állapotukban hollétét, és ő a lelkiismeret kinyájával küzd. E jelenet felfogásából kitűnt, hogy az, övé.

A többiek is megtették minden tőlük kitelhetőt.

Vasárnap Szigeti „Violá“-ja tele ház előtt került színre. A siker mit e darab által elérni óhajtottak, egy pár jelenet kivételével ez alkalommal teljesen elmaradt.

Liberának hangja és felfogása cigány szerepében elismerést érdemel; míg taglejtései erőltettek és tulzottak. Tóth Jenő a czimszerepben a heves és szilaj jeleket sikerrel és hatással játszotta.

Dacznak idétlen cigánykerék hányását a meghatározottabb meg kell rónunk. Falusi csürben vagy a

szabad ég alatt hányja a bukvenzet ha úgy tetszik neki, — de a brassói színpadon ne tegye azt, mert ezáltal a közönséget riasztja vissza a színházról.

Sajnáljuk hogy előlegesen nem tehetjük meg az ajánlatot a szerep betanulásra, mert ez előadásban a szereplők egyike sem tudta szerepét. Ha tudnák hogy ez mennyi ügyetlenséget, mennyi zavart idéz elő, és a színpadi illusióból mennyit von el, hisszük, hogy jövőre kiválóbb figyelmet fordítanak arra, a mit más különben nagyon is ajánlunk.

Kedden Birchpfeifer Sarolta „Egy magyar család vagy pénz és aristokratia“ jeles színművét adták elő és abban Heloise táncosnő szerepében Toldy né lépett föl.

Az előadás fényesen sikerült. A szereplők egy részének azonosságát csak nem kétségbe lehetett vonni, ha a mai előadást a megelőzővel összehasonlítottuk. A milyen rosszul játszott egy rész akkor, ma annival sikerültebben, mondhatni az egész.

Toldy né tánczával lázason ki-kitörő tapsviharra indította a közönséget. Legyen az a sok taps a közvélemény kifejezése. Részünkről csak egy ajánlat marad fenn: több figyelmet az öltözékre.

Nagyné játékában annyi élet, annyi tűz volt, hogy az a meglepéssel méltán találkozott.

Radónak mai szereplésében tanúsított ügyességéről és igyekezetéről elismeréssel szólhatunk. Neki is azonban ajánljuk az öltözék körüli figyelmet.

Tóthtól mint más, — ugy ezen alkalommal is igazságtalanság volna a méltó dicséretet megtagadni. Toldy is egészen honn volt szerepében.

Ma este „A békerontó“, jeles vigjáték kerül színre.

Szombaton Nagy Mihály né jutalomjátékául „Paris romjai vagy császárság, köztársaság, commune“ adatik. Mind a darab érdekessége, mind Nagyné iránti elismerés kifejezésül ajánljuk ez estét olvasóink figyelmébe.

Beesi tőzsde és pénzek Brassóban april 16.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	70 —
„ „ „ papírban	63 80
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	101 75
Nemzeti bank részvény	828 —
Hitelintézeti „	334 —
London	110 50
Ezüst	108 35
Napoleon d'or	8 82 1/2
cs. k. arany	5 30
Lira	10 10
Magyar földteherm.	81 80
Bánati	79 —
Erdélyi	77 25
Porosz taller	1 66
Ikosár	1 63
Rubel	1 63

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Orbán Ferencz.

Pályázat.

A tusnádi fürdő orvosi állomására, melylyel az ez évi június 10-ikétől augusztus végéig tartó időnyre 150 frt. o. é. fizetés és díjtalan lakás van egybekötve.

A pályázni kívánó s mindhárom hazai nyelvet beszélő orvostudorok, kérelmüket orvostudori oklevelök hiteles másolatával felszerelve igazgató bizottmányi elnök gr. Kálnoki Jenőnek april 30-ikáig S.-Szt.-Györgyre küldeni kéretnek meg.

Sz. 2850 — 1872.

59 1—3

HIRDETMÉNY.

Az ország költségén fentartott helybeli szemgyógyintézet folyó évi Május 1-én nyitattik meg és folyó évi September hó végéig használtatnak.

Azon szembetegek tehát, kik ezen intézetbe alól felvételüket kívánják, arra figyelmeztetnek, hogy magukat Fabritius József, orvostudor és országos szemorvos urnál, lópiacz 30 házi szám alatt jelentsek, és szegénységök esetében a törvényhatóság és illető lelkész által megerősített szegénységi bizonyítványt bemutatassák.

Brassó. 1872. Márczius hó 27-én.

Brassó város és vidéki tanács.

Hirdetmény.

Alólist, közzétenni kívánom, miszerint a kézdi-vásárhelyi közönség előtt „Unio kert“ néven ismert mulatóhelyemet folyó év Aprilis 28-án (vagy kedvezőtlen idő esetében Május 5 én) kívánom megnyitani.

Midőn ugy ez alkalomra, mint a megnyitandó idény tartama alatt a t. cz. közönség mentél tömögösebb látogatása általi szives pártfogását kérem, magam részéről is ajánlom készszolgálatomat, és arra törekvő igyekezetemet, hogy ujonnan bérendezett mulató helyemen a t. pártfogó közönség mentől több élvezetet szerezhessen.

K.-Vásárhelytt, 1872. aprilis 12-én.

60 1—1

Kölönte Mózes.

Hirdetmény.

A főméltóságú magyar kir. igazságügyi miniszterium folyó év márczius 27-ről 9941 szám alatt a sepsi-szent-györgyi e. f. törvényszék börtöneihez szükségeltető, fehér ruhanemű és egyéb kellékeket engedélyezvén u. m.

- 60 darab 3 sing hosszú 5 font nehézségű pokrocz.
- 74 darab szalmazsák.
- 80 „ lepedő.
- 42 „ lábravaló.
- 50 „ törölközőkendő.
- 38 „ nyári vászon nadrág.
- 38 „ nyári vászon kitli.
- 50 „ téli nadrág czondra posztóból.
- 50 „ téli ujos.
- 10 „ edénytartó.
- 16 „ ivócseber, vasabroncsal.
- 16 „ bádóg ivókanna.
- 50 „ bádóg csésze.
- 100 „ fakanál.
- 16 „ ürülő szék.
- 3 „ lugzó kád, vasabroncsal.
- 2 „ lugzó cseber.
- 70 „ bakkancs.
- 10 „ női öltöny — téli — flanerből.
- 10 „ fejrevaló női keszkenyő.
- 2 „ bádóg rostélyos lámpa.
- 4 „ ágy, — a korbázbá

ennek beszerzése végett — folyó év Május 2-án délelőtt 9 órakor a S.-Szt.-Györgyi kir. törvényszék elnöki irodájában nyilvános árlejtés fog

tartatni, — melyre a válalkozni kívánók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árlejtés határnapján reggeli 9 órakor jelenjenek meg, — kötelesek lévén a hozzá szólni kívánók 10% bánatpénzt az az 150 o. é. frtot letenni.

Az árlejtési határnapon reggeli 9 óráig írásbeli pecsét alatti ajánlatok is elfogadtatnak, ha a 150 frt. bánatpénz csatolva leszen.

Az árlejtési föltételek a törvényszék elnökségénél bármikor megtekinthetők.

S.-Szt.-Györgyön 1872. April 10-én.

Vajna Tamás,
törvényszéki elnök.

58 2—3

8198—1872 sz.

57 2 3

Árverési hirdetés.

Alólist kiküldött végrehajtó a m. k. igazságügyminiszteriumnak 1869. aprilis 8-án kibocsátott magas rendelete értelmében ezennel közölni teszi: hogy a brassai m. kir. e. f. törvényszék 8198—1871 számú végzése által Schaffend Frigyes ellen, Kenyeres Adolf ur részére 780 o. é. frt. követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság letoglalt, s 3910 frtra becsült több vég posztó és egy hordó indigóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis Gáspár László ur klastromutca 13. sz. alatt fekvő házában leendő eszközésére határidőül 1872-ik évi május hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája kitűzetett, melyhez a venniszándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, a fennevezett rendelet 50-ik §-a szerint szükség esetén becsáron alól is és csakis készpénz fizetés mellett fognak eladatni.

Kelt Brassóban 1872-ik évi apr. hó 12-én.

Bodendorf György,
kiküldött bírósági végrehajtó.

Házeladás.

Bolgárszegben a porondutezában levő 1426 szám alatti ház kedvező föltételek alatt szabad kézből eladó. — Bővebb tudomást nyerhetni a háznál.

56 2—3